

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Försvarsdepartementet

Yttrande över En ändamålsenlig hantering av tillstånd och tillsyn av explosiva varor (promemoria)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Konsekvensutredningen innehåller i några avseenden tydlig och utförlig information. Det finns också information om förslagets påverkan på företagens kostnader som visserligen med fördel hade kunnat förtydligas men likväl kan anses tillräcklig på en övergripande nivå. Det finns även exempel på i vart fall ett övervägande om hänsyn till små företag. Samtidigt är det så att beskrivningen av de företag som berörs inte är tillräckligt tydlig. Analysen av påverkan på konkurrens är inte tillräckligt tydlig och detsamma gäller för åtgärder för att begränsa förslagets kostnader. Det saknas helt information om utvärdering. Som helhet betraktad är därför konsekvensutredningen inte tillräcklig även om den innehåller viss värdefull information.

Innehållet i förslaget

Utredningen föreslår ett antal förändringar av befintlig lagstiftning som i sak anges innebära följande. MSB föreslås få en samordnande roll för kommunernas tillståndsverksamhet och även ansvar för tillsyn över den kommunala tillsynen och tillståndsverksamheten. Det brottsförebyggande perspektivet i tillståndsprövningen stärks och möjligheten att återkalla och ändra tillstånd utökas. Tillståndshavare måste anmäla användning och tillfällig förvaring av explosiva varor till kommunen. Polismyndigheten får möjlighet att överklaga beviljade tillstånd och godkännanden och begära återkallelse av tillstånd och godkännanden. Polismyndigheten får möjlighet att beslagta och med Försvarsmaktens biträde förverka överblivna brandfarliga och explosiva varor när ett tillstånd upphört. Tillstånd till viss hantering av explosiva varor som ska ske i mer än en kommun prövas av den kommun där sökanden är bosatt eller där verksamheten har sitt säte.

Bedömning av delasppekter

Problembeskrivning och syftet med förslaget

I konsekvensutredningen anges att den övergripande målsättningen med förslagen är att minska kriminellas tillgång till sprängmedel genom att förebygga och försvåra illegal hantering av explosiva varor i samhället. Utredningen anser att de förslag som lämnas sammantaget ger bättre förutsättningar för en ändamålsenlig och effektiv hantering av tillstånd och tillsyn över explosiva varor samt förebygger och försvårar illegal hantering av explosiva varor i samhället. En skärpt och mer omfattande tillsyn anges möjliggöras dels genom att MSB ges

ett större ansvar för stöd och samordning till kommunerna och tillsyn över att lagen om brandfarliga och explosiva varor följs samt dels genom att tillsynsmyndigheterna får bättre förutsättningar för tillsyn genom mer information från de verksamheter som hanterar explosiva varor. Det brottsförebyggande perspektivet i tillståndsprövningen och möjligheten att återkalla tillstånd vid behov anges stärkas och Polismyndigheten ges en särskild möjlighet att överklaga och ansöka om återkallelse av tillstånd och godkännanden. Hanteringen av överblivna brandfarliga och explosiva varor efter återkallade tillstånd tydliggörs och regleras i lag.

I de avsnitt av promemorian där förslagen och skäl för dessa beskrivs, finns ytterligare resonemang om problem som förslagsställaren identifierat och syftet med olika delar av författningsförslaget.

Regelrådet gör följande bedömning. Målsättningen med förslaget har beskrivits tydligt.

Regelrådet finner problembeskrivning och redovisning av syfte med förslaget godtagbar.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Det anges i konsekvensutredningen att om inga åtgärder vidtas kommer betydande hinder för en effektiv och ändamålsenlig tillstånds- och tillsynsverksamhet att kvarstå bland annat genom att tillsynsmyndigheterna saknar förutsättningar att genomföra tillsyn på grund av otillräcklig information om var hantering av explosiva varor sker liksom att det finns utrymme i tillståndsprövningen för att utnyttja bristande resurser och skillnader i kommunernas hantering. Likaså kommer det om inga åtgärder vidtas inte att finnas någon som kan överklaga ett beviljat tillstånd eller godkännande av deltagare och föreståndare i verksamhet med explosiva varor vid behov av detta.

Regelrådet gör följande bedömning. Det hade kunnat göra konsekvensutredningen ännu tydligare om det också hade angetts något om möjlig utveckling över tid för det fall att inga åtgärder vidtas. Detta är emellertid inte obligatoriskt och befintlig beskrivning kan anses tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av konsekvenser om ingen åtgärd vidtas godtagbar.

Alternativa lösningar

I promemorian finns i flera fall beskrivningar av alternativa lösningar för att uppnå förslagets syfte. Således anges bland annat följande när det gäller vilken statlig myndighet som ska få ansvar att utöva tillsyn över kommunernas tillsyn och tillståndsprövning. Det finns ett begränsat antal alternativ när det gäller vilken myndighet som ska få ansvaret för den nya tillsynsrollen. Ett alternativ anges vara att inrätta en ny myndighet som får i uppdrag att utöva tillsynen. Likt 2017 års räddningstjänstutredning, som föreslog att MSB skulle ta över tillsynen över kommunerna enligt LSO, anser emellertid förslagsställaren att merkostnaderna för en egen myndighet framstår som omotiverade för en förhållandevis begränsad verksamhet framför att fördela tillsynsuppgiften på redan existerande myndigheter. Att involvera länsstyrelserna, eller en koncentration av länsstyrelser, framstår inte heller som ändamålsenligt. Länsstyrelserna har i dagläget ingen primär ansvarsuppgift på området med brandfarliga och explosiva varor. De skulle därför behöva bygga upp en kompetens på området innan de effektivt skulle kunna utföra uppgiften. Den i särklass mest lämpliga myndigheten för rollen anges vara MSB. De skäl för varför MSB bör få ansvaret som framfördes i 2017 års räddningstjänstutredning anges gälla även i detta fall, bland annat

skalfördelar och befintlig kompetens på sakområdet. Det anges emellertid finnas en risk för att MSB:s olika uppgifter på området sammanblandas med tillsynsrollen på ett sådant sätt att tillsynen inte upplevs opartisk. En sådan risk kan endast motverkas fullt ut genom att det inrättas en egen myndighet för ändamålet, men den bör enligt förslagsställaren kunna lösas tillfredsställande genom att MSB organiserar en särskild tillsynsenhet för ändamålet. Sammantaget är utredningen av uppfattningen att uppgiften att utöva tillsyn över kommunernas tillsyn- och tillståndsprövning enligt LBE bör utföras av MSB. Det har inte framkommit några skäl mot att MSB även fortsatt ska ha en rådgivande och stödjande roll för de samlade tillsynsverksamheten enligt LBE. Den föreslagna lösningen kan därmed leda till att den kommunala tillsynen blir betydligt mer effektiv.

Regelrådet för följande bedömning. Det finns i flera fall beskrivningar av alternativa lösningar och vilka för- och nackdelar dessa skulle ha. Utifrån det perspektiv som Regelrådet särskilt beaktar hade det kunnat vara värdefullt med mer information om i vilken mån olika alternativ bedöms innebära några särskilda för- eller nackdelar för företag, men detta är inte obligatoriskt.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar godtagbar.

Berörda företag

I konsekvensutredningen anges att de som berörs av utredningens förslag är MSB, Polismyndigheten, Försvarsmakten, kommuner samt företag (med företag avses både bolag och enskilda näringsidkare) som arbetar med brandfarliga och explosiva varor. Några andra aktörer anges inte påverkas i någon väsentlig omfattning.

I konsekvensutredningen anges (sida 132) att det år 2022 fanns omkring 25 000 gällande tillstånd. Det anges också (sida 138) att år 2023 fanns det enligt uppgift från MSB 1082 gällande tillstånd avseende spräng- och tändmedel, dvs sådana varor som till exempel används för att slå sönder berg, sten eller betong och som till övervägande del används på byggarbetsplatser. Inom varje tillstånd kan det rymmas ett stort antal arbetsplatser som hanterar explosiva varor. Den stora merparten av företagen (80 procent) antas vara relativt små och varje år hantera i genomsnitt ca 20-50 arbetsplatser, medan en mindre del av företagen bedöms vara större (20 procent) och hantera i genomsnitt ca 100 arbetsplatser.

Regelrådet gör följande bedömning. Det anges inte explicit i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar att berörda företag ska beskrivas. Regelrådets uppfattning är emellertid att för att konsekvenser för företag ska kunna göras begripliga och sättas i ett sammanhang, är det i normalfallet nödvändigt med en sådan beskrivning. I detta fall finns en beskrivning av de direkt berörda företagen av vilken det framgår att dessa kan vara både bolag och enskilda näringsidkare, samt att det totala antalet eventuellt som mest uppgår till omkring 25 000. Det är emellertid inte tydligt om antal tillstånd kan väntas överensstämma helt med antal företag eller om det skulle kunna förekomma att något företag har fler än ett tillstånd. Det finns en viss storleksmässig beskrivning, men denna avser såvitt Regelrådet förstår enbart en delmängd av företagen (de med tillstånd avseende spräng- och tändmedel). Det är möjligt att denna delmängd är just de företag som hanterar explosiva varor, snarare än brandfarliga, men om så är fallet kunde och borde detta ha uttryckts tydligare. I alla händelser saknas det storleksmässig beskrivning av hela kollektivet tillståndshavare, och det framstår inte heller som helt säkert att alla dessa är företag. Regelrådet finner sammantaget att det är värdefullt att det finns viss information om berörda företag, men att denna inte är tillräckligt tydlig vare sig det gäller antal, bransch eller storlek. Det finns inte heller någon beskrivning av

om det finns särskilda utmaningar att beskriva berörda företag på detta område och vad dessa hinder i så fall består i. Skulle det vara så att förslagsställaren har gjort försök att få en tydligare bild, hade det varit motiverat att beskriva dessa försök och vad de resulterade i.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag bristfällig.

Förslagets effekter för företagens kostnader och intäkter

På en övergripande nivå anges bland annat följande. Ytterst syftar de föreslagna förändringarna till att minska omfattningen av sprängmedel som når kriminella för att förhindra olagliga sprängningar i Sverige. Hur stor påverkan förslagen väntas få är svårt att bedöma. Detta beror dels på svårigheten att uppskatta antalet sprängningar som skulle kunna stoppas med hjälp av förslagen, dels på att den samhällsekonomiska kostnaden för en kriminell sprängning är svår att exakt bedöma, beroende på ett antal faktorer som förklaras. Kostnaderna för en kriminell sprängning kan delas upp på direkta och indirekta kostnader. De direkta kostnaderna innefattar materiella skador på byggnader, infrastruktur och fordon, vilka ofta kräver omfattande reparationer, rivning och nybyggnation. Dessutom innebär sprängningar stora insatser från det offentliga. De indirekta kostnaderna anges också vara omfattande. Det anges bland annat kunna uppstå indirekta ekonomiska förluster om företag i drabbade områden förlorar kunder eller tvingas stänga tillfälligt. Fastighetsvärdet i området kan också sjunka om området upplevs som otryggt. Sammantaget bedöms en enskild sprängning kunna kosta samhället mellan 5 och 70 miljoner kronor, beroende på omfattningen av skador och följder för samhällsinstitutioner och individer. Detta är en uppskattning som inkluderar skador på egendom, polis- och rättsväsendets insatser samt kostnader för indirekta konsekvenser. För större sprängningar eller incidenter i tätbebyggda områden kan summorna vara ännu högre.

När det gäller de mer specifika beskrivningarna av konsekvenser för delförslag anges att förslagsställaren i denna analys bedömer att en årsarbetskraft kostar cirka 1 miljon kr vilket motsvarar en timkostnad på ca 550 kr.

När det gäller delförslaget om en samordnande roll för MSB anges att förslaget överlag bedöms påverka företagen positivt genom att det skapar en mer enhetlig tillståndsprocess. Med en standardiserad vägledning från MSB kan företagen förvänta sig att liknande krav och riktlinjer gäller oavsett lokalisering, vilket minskar osäkerheter i tillståndsprövningen. Vidare bedöms en ökad samordning underlätta för kommunerna att höja kvaliteten i sitt tillståndsarbete, vilket i sin tur kan bidra till kortare handläggningstider för företagens tillståndsansökningar. Företagen bedöms inte få någon märkbar ekonomisk påverkan av detta delförslag.

Avseende att MSB föreslås få ett tillsynsansvar över kommunernas tillsyn och tillståndsarbete anges att i dagsläget skiljer sig kvaliteten och omfattningen av kommunernas tillsyn åt. Detta leder till ojämn säkerhetsnivå och i vissa fall till bristande kontroll över verksamheter som hanterar brandfarliga och explosiva varor. För företag och verksamheter innebär detta att de kan mötas av olika tillsynskrav beroende på var de är verksamma, vilket kan snedvräta konkurrenssituationen på marknaden och leda till förvirring och säkerhetsproblem. Det anges att konsekvenserna kommer att bero på vilka föreskrifter som MSB kommer att ta fram, men bedöms troligt att antalet tillsyner kommer att fördubblas. Baserat på detta resonemang om ett troligt ökat antal tillsyner bedöms också företagens kostnader öka. Dels till följd av att tillsynerna är avgiftsfinansierade, det vill säga företagen bekostar tillsynerna, dels för att ett ökat antal tillsyner medför ett ökat behov av egna resurser som kan hantera tillsynerna och

de eventuella åtgärdsbehoven tillsynerna medför. År 2023 utfördes 2 538 tillsyner gällande explosiva och brandfarliga varor, varav drygt 350 gällande explosiva varor. En antagen dubbling skulle alltså medföra lika många tillsyner till. Kostnaden för en tillsyn varierar mellan olika kommuner och beroende på vilken typ av tillsyn som genomförs. En mindre tillsyn antas kosta cirka 5 000 kr och en större cirka 10 000 kr. Företagens totala kostnad för ett dubblerat antal tillsyner bedöms bli mellan 12–25 miljoner kr, beroende på vilken typ av tillsyn som genomförs. Förslagsställaren betonar att det år 2022 fanns cirka 25 000 gällande tillstånd, vilket anges ge en genomsnittlig kostnadsökning per tillståndshavare (företag) om cirka 500–1000 kr. Vidare bedöms företagens arbete för den egna hanteringen av tillsyner öka. För varje tillsyn antas att företagen lägger mellan 5–10 arbetstimmar, vilket med en timkostnad på 550 kr medför en kostnad om 7–14 miljoner kr per år. Delas denna kostnad för alla företag som innehade tillstånd år 2022 (cirka 25 000), blir den ökade kostnaden per tillståndshavare och år cirka 300–600 kr.

Konsekvenser av förslaget att tillståndshavare måste anmäla användning och tillfällig förvaring av explosiva varor till kommunen beskrivs bland annat enligt följande. Förslaget bedöms påverka företagen genom att de behöver anmäla sin användning och tillfälliga förvaring av explosiva varor till kommunerna. Likt ovan resonemang styrs kostnaderna för företagen ytterst av hur och i vilken utsträckning en anmälan ska göras.

Om det för företagen räcker att anmäla en gång per arbetsplats och MSB tillhandahåller ett centralt system bedöms påverkan för företagen inte bli så stor. Om däremot varje användning av explosiva varor skulle behöva anmälas och anmälningsprocessen varierar i olika kommuner kan kostnaderna för företagen bli avsevärt större. Kostnadsbedömningarna varierar kraftigt beroende på hur arbetet kommer ske i praktiken, baserat på MSB:s föreskrifter, men för att ändå ge en indikation om kostnadernas storleksordning har vissa antaganden gjorts.

År 2023 fanns det enligt uppgift från MSB 1082 gällande tillstånd avseende spräng- och tändmedel, dvs sådana varor som till exempel används för att slå sönder berg, sten eller betong och som till övervägande del används på byggarbetsplatser. Inom varje tillstånd kan det rymmas ett stort antal arbetsplatser som hanterar explosiva varor. Den stora merparten av företagen (80 procent) antas vara relativt små och varje år hantera i genomsnitt ca 20–50 arbetsplatser, medan en mindre del av företagen bedöms vara större (20 procent) och hantera i genomsnitt ca 100 arbetsplatser. Vidare antas att varje anmälan kostar företagen i genomsnitt ca 500 kr avseende avgift och administration. Enligt förslagsställaren behöver det närmare övervägas hur avgifter ska tas ut för anmälningarna så att kostnaderna för mindre företag som behöver göra ett större antal anmälningar inte drabbas av för stora kostnader.

Om MSB föreskriver att anmälan endast ska göras per arbetsplats som hanterar explosiva varor och inte per hantering, samt tillhandahåller ett centralt system för anmälan, bedöms den årliga kostnaden för företagen bli ca 10–25 000 kr per företag för mindre till medelstora företag samt ca 50 000 kr för större företag. Dessa kostnader bedöms möjliga för företagen att finansiera genom att priset för utförande av tjänster som kräver sprängarbeten justeras.

Avseende att tillstånd till viss hantering av explosiva varor som ska ske i mer än en kommun föreslås prövas av den kommun där sökanden är bosatt eller där verksamheten har sitt säte anges att förslaget bedöms förenkla för företagen att avgöra i vilken kommun som tillstånd i de aktuella fallen ska sökas. Förslaget bedöms inte medföra någon direkt ekonomisk konsekvens för företagen.

Inget tydligt anges, såvitt Regelrådet kan finna, om mer specifik påverkan på företagens intäkter.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av kostnadspåverkan som i några fall är kvantifierad. Det är tydligt förklarad hur beräkningen för alla tillstånd är gjord och det går också att förstå hur genomsnittskostnaden per tillstånd är uppskattad. Vissa oklarheter kvarstår emellertid. Det är inte tydligt om alla tillståndshavare är företag, även om vissa formuleringar från förslagsställaren ger det intrycket. Inte heller är det helt tydligt om det i något fall kan förekomma att samma aktör kan ha flera tillstånd eller om det alltid är så att ett tillstånd betyder en tillståndshavare. Det finns formuleringar som ger intryck av att relationen ett tillstånd är lika med en tillståndshavare, men det hade kunnat uttryckas mer tydligt om så är fallet. Vad som går att sluta sig till, med någorlunda säkerhet, är vilka totalkostnader som bedöms bli för alla tillstånd och vad genomsnittskostnaden per tillstånd bedöms bli. Det går rimligtvis att sluta sig till att om inte alla tillståndshavare är företag, skulle totalkostnaden för alla företag bli lägre än den uppskattade totalkostnaden för tillstånden. Skillnaden mellan antal tillstånd och antal företag (om en sådan finns) när det gäller totalkostnader skulle alltså troligast handla om att den angivna totalsumman ger en överskattning av totalkostnad för företag. Mot bakgrund av att det är en mer allvarlig risk att underskatta kostnader än att överskatta dem, kan Regelrådet finna att den uppskattade totalkostnaden är tillräckligt tydlig i detta fall. När det gäller den genomsnittskostnad som har angetts vill Regelrådet emellertid poängtera att det är mycket oklart hur denna ska värderas, när så lite är känt om företagens storlek, för populationen som helhet. Det är bra att det finns tydligare information i detta avseende när det gäller kostnaderna för anmälan, men större tydlighet hade haft ett väsentligt värde. Sammantaget finner Regelrådet likväl att beskrivningen av påverkan på kostnader är tillräcklig, även om förtydliganden hade varit önskvärda. När det gäller påverkan på företagens intäkter noterar Regelrådet visserligen att det finns en form av beskriven nytta på totalnivå om fler sprängningar kan undvikas. Det är möjligt att någon påverkan på företags intäkter skulle kunna ingå i detta, men detta har i så fall inte beskrivits tydligt. Det nämns också en möjlighet att kompensera för vissa kostnader genom att kunna ta ut högre priser för utförande av sprängarbeten, något som synes kunna ha viss koppling till intäkter. Utöver den beskrivningen finns, som nämnts, inget tydligt angett om specifik påverkan på företagens intäkter. Regelrådet finner att denna information visserligen har ett värde, men att den påverkan som beskrivs får anses svår att tolka. Det kan också finnas konkurrensrelaterade aspekter (vilket tas upp nedan) när det gäller möjligheten att övervältra kostnader som skulle kunna innebära att resonemanget i vart fall delvis är förenklat. Regelrådet finner att beskrivningen hade behövt vara något tydligare.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets effekter för företagens kostnader godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets effekter för företagens intäkter bristfällig.

Påverkan på konkurrens och särskilda hänsyn till små företag

Påverkan på konkurrens

Delförslagen som gäller ett stärkt brottsförebyggande perspektiv i tillståndsförfarandet och möjlighet att återkalla och ändra tillstånd beskrivs påverka företagen genom att vissa företag som inte sköter hanteringen av explosiva eller brandfarliga varor korrekt får sitt tillstånd återkallat. Det bedöms huvudsakligen leda till positiva effekter på branschen då seriösa aktörer gynnas av att oseriösa aktörer får sina tillstånd återkallade. I viss mån kan det

påverka prisbilden på marknaden om oseriösa aktörer, som tidigare kunnat pressa priserna genom att tumma på kvaliteten, inte längre kan vara verksamma.

Det anges att för en enskild eller ett företag som påverkas direkt av ett beslut om ändring av villkor, återkallelse av ett tillstånd eller som bedömts inte vara lämplig att hantera brandfarliga eller explosiva varor enligt lagen, kan det naturligtvis innebära en stor påverkan på möjligheten att fortsatt driva eller arbeta inom en verksamhet. Det är emellertid också syftet med förslagen och den skärpta hanteringen. Den som anser att ett beslut som fattats är felaktigt anges ha möjlighet att överklaga beslutet.

När det gäller att Polismyndigheten föreslås få möjlighet att begära återkallelse av och överklaga beviljade tillstånd och godkännanden anges även detta påverka företagen genom att vissa företag som inte sköter hanteringen av explosiva eller brandfarliga varor korrekt får sitt tillstånd återkallat eller överklagat. Det bedöms på motsvarande sätt som beskrevs ovan huvudsakligen leda till positiva effekter på branschen då seriösa aktörer gynnas av att oseriösa aktörer får sina tillstånd återkallade. Samma möjliga effekter på prisbilden på marknaden anges liksom möjligheten att överklaga ett felaktigt återkallat tillstånd.

Som angetts ovan finns det också resonemang om att vissa kostnader bedöms möjliga för företagen att finansiera genom att priset för utförande av tjänster som kräver sprängarbeten justeras.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns vissa resonemang om påverkan på konkurrens. Regelrådet finner emellertid att även om dessa kan vara riktiga, är det möjligt att det finns fler effekter, som inte har tagits upp. För det första finns den ottydlighet som handlar om att förhållandevis lite är känt om alla de berörda företagens storlek. När det gäller de företag vars storlek är känd, är det inte helt tydligt vilka kriterier som tillämpats för att se dem som mindre eller större företag. Detta kan ha väsentlig betydelse för företagens förmåga att hantera kostnadsökningar. Apropos det som angetts om att företag skulle kunna vältra över kostnaden i vissa fall, är det möjligt att detta stämmer. Men hur stor den möjligheten i realiteten är kan också ha en koppling till konkurrensförhållandena i det enskilda fallet, en aspekt som inte har blivit belyst. Vidare finns aspekten att även om det blir möjligt att ta igen en merkostnad genom ett högre pris på företagets tjänster så är det inte givet att en sådan kompensande effekt kan uppnås momentant, vilket gör att det likväl kan finnas en påverkan på företagets likviditet. Betydelsen av en sådan potentiell påverkan på företagets likviditet beror troligen också på företagets relativa konkurrenskraft, om vilket, som redan nämnts, föga är känt. När det gäller möjligheten att överklaga, exempelvis i ett fall då ett tillstånd skulle ha återkallats på felaktig grund, kan det förutses att inte heller dessa möjligheter självklart är likvärdiga för alla berörda företag. Sammantaget anser Regelrådet att även om det finns viss relevant information om påverkan på konkurrens hade dessa aspekter behövt utvecklas.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrens bristfällig.

Särskilda hänsyn till små företag

Som angetts ovan anser förslagsställaren att det behöver övervägas närmare hur avgifter ska tas ut för anmälningarna så att kostnaderna för mindre företag som behöver göra ett större antal anmälningar inte drabbas av för stora kostnader.

Regelrådet gör följande bedömning. Detta slags överväganden är ett exempel på att förslagsställaren i viss mån övervägt särskilda hänsyn till små företag. Som tagits upp ovan i avsnittet om påverkan på konkurrens kan det emellertid finnas fler sådana aspekter som vore

relevanta att belysa. Eftersom det åtminstone finns ett exempel på att förutsättningar för små företag har övervägts kan beskrivningen anses tillräcklig, även om större tydlighet hade varit önskvärd.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag godtagbar.

Åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter

Enligt förslagsställaren behöver det, som nyss nämnts, närmare övervägas hur avgifter ska tas ut för anmälningarna så att kostnaderna för mindre företag som behöver göra ett större antal anmälningar inte drabbas av för stora kostnader.

Regelrådet gör följande bedömning. Det som refererats ovan kan ses som ett exempel på åtgärder för att begränsa förslagets kostnader. Regelrådet finner likväl att det är oklart i vilken utsträckning sådana aspekter har blivit analyserade och övervägda på ett systematiskt sätt för hela förslaget och dess konsekvenser för företag med olika förutsättningar. Beskrivningen hade behövt vara mer utförlig.

Regelrådet finner redovisningen av åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter bristfällig.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges att lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Den 1 november 2025 bedöms vara den tidigaste tidpunkten som bestämmelserna kan träda i kraft med hänsyn till att det finns behov av tid för MSB att ta fram nödvändiga föreskrifter. Det föreslås övergångsbestämmelser när det gäller ansökningar som inkommit före datumet för ikraftträdande och att det nya kravet på att anmäla användning och förvaring av explosiva varor i ett flyttbart förråd till tillsynsmyndigheteten i den kommun där användningen eller den tillfälliga förvaringen ska ske (18 a § LBE) ska börja tillämpas först på användning och tillfällig förvaring som påbörjas fem arbetsdagar efter tidpunkten för ikraftträdande. Skälet för detta anges vara att företag inte ska behöva upphöra med sina aktiviteter under fem arbetsdagar för att kunna göra anmälan i rätt tid.

Inget anges om behov av speciella informationsinsatser.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår vilka skäl som ligger bakom den valda tidpunkten för ikraftträdande. I förhållande till de aspekter som är Regelrådets särskilda ansvar att beakta är det positivt att det nämns att vissa hänsyn har tagits till företag. Däremot är det en brist att inget anges om behov av speciella informationsinsatser. Skulle bedömningen vara att sådana inte behövs, kunde och borde detta ha angetts och förklarats.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av behov av speciella informationsinsatser bristfällig.

Hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas

Regelrådet kan inte finna någon information i promemorian om hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas.

Regelrådet gör följande bedömning. Enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska det anges hur och när konsekvenserna av ett förslag kan utvärderas. Det har varken angetts någon sådan information eller någon information om att det skulle finnas särskilda svårigheter att beskriva denna aspekt i promemorian. Regelrådet kan inte finna något särskilt skäl som talar för att det skulle vara irrelevant att utvärdera förslaget. Tvärtom förefaller det vara väl motiverat att utvärdera förslagets konsekvenser, inte minst för företag, mot bakgrund av att det förefaller finnas vissa osäkerheter såväl om företagspopulationens egenskaper som hur den skulle kunna påverkas. Det är således en brist att information saknas.

Regelrådet finner redovisningen av hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas bristfällig.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven

Det anges att utredningen inte bedömer att förslagen påverkar Sveriges åtaganden i förhållande till EU.

Regelrådet gör följande bedömning. Det hade varit önskvärt med en förklaring till den bedömning som utredningen gör, för att göra konsekvensutredningen tydligare i detta avseende. Typiskt sett bör det belysas hur ett förslag dels förhåller sig till EU-rätt mer generellt, och det är i vart fall önskvärt att ange om det finns någon koppling till EU-rättsliga minimikrav och i så fall hur denna ser ut. Regelrådet finner emellertid inget som uppenbart talar mot utredningens bedömning. Mot bakgrund av att det finns en bedömning, att förslaget tydligt är ett nationellt initiativ och att det i vart fall för Regelrådet inte är uppenbart att det finns EU-rätt som påverkas kan beskrivningen anses tillräcklig utifrån förutsättningarna i ärendet. Större tydlighet hade emellertid, som nämnts, haft ett värde.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven godtagbar.

Övrigt av relevans för ärendet eller Regelrådets bedömning

Inget övrigt finns att anföra.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 12 mars 2025.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Peter Nilsson och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Per Högström

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Per Högström
Föredragande